

Oud Deventer

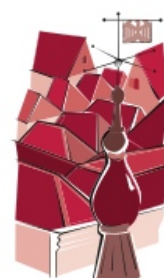
Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer

Het landanker herinnert aan de voormalige schipbrug.

PAG. 2 *Van de redactie* PAG. 2 *Van de voorzitter* PAG. 3 *De schipbrug van Deventer* PAG. 6 *Verslag donateurs-avond op dinsdag 9 april 2013* PAG. 8 *Plannen voor de stationsomgeving* PAG. 9 *Schimmelpenninck: een Deventenaar van nationale betekenis* PAG. 12 *Jaarverslag over 2012 van de Stichting Oud Deventer (SOD)*

32 / juni 2013

van de *redactie*

van de *voorzitter*

Het bestuur van de Stichting Oud Deventer heeft het college van Burgemeester en Wethouders in een open brief gevraagd het weinige wat resteert van de oude schipbrug, het landhoofd aan de Worpzijde en de ijzeren ringen en ogen in de kademuur aan de stadskant, aan te wijzen als gemeentelijk monument. De voor u liggende *Nieuwsbrief* wijdt een uitvoerig artikel aan deze oeververbinding.

Voor een derde keer komt de redactie terug op de stationsomgeving, nu omdat in het stadium van de uitvoering wordt afgeweken van de plannen zoals die eerder gepresenteerd waren. Wij betreuren dat de historische begrenzing van de stad – met wallen en een buitengracht – op deze plaats niet meer herkenbaar zal zijn.

Wij presenteren hier een weergave van de voordracht van ir. Cor Bouwstra – een beknopte historie van het restaureren – gehouden tijdens onze jaarlijkse donateursavond.

In het jaarverslag van de SOD over 2012 geeft de secretaris van onze stichting u een uitvoerig overzicht van wat ons dat jaar heeft bezighouden.

Voor de gebruikelijke boekbespreking is deze keer de keus gevallen op een nieuwe door Edwina Verhagen geschreven biografie van Rutger Jan Schimmelpenninck, een Deventenaar die van nationale betekenis is geweest.

Ten slotte hebben wij het niet kunnen laten om iets te laten merken van onze verbijstering over de voorgenomen aanslag door het College op het Historisch Museum Deventer, toch de herberg voor ons roerend erfgoed.

Bezuinigingen slaan hard toe. Ook de erfgoedsector ontkomt daar niet aan. Maar de voorgenomen forse bezuinigingen bij het Historisch Museum De Waag drukken naar mijn mening binnen de cultuursector wel onevenredig zwaar op ons erfgoed. Gelukkig wordt er gewerkt aan een model waarin

het gebouw De Waag en de collectie van het museum behouden blijven. Zoals de burgemeester bij het honderdjarig bestaan van het museum in zijn toespraak stelde: wij hebben goud in onze handen, het gebouw De Waag blijft bestaan, de totale collectie zou middels tijdelijke tentoonstellingen in meerdere locaties te zien moeten zijn; alleen de organisatie wordt grotendeels ontmanteld. Zowaar geen gemakkelijke opgave om dit nieuwe model verder uit te werken. Een model waar ik mij trouwens goed in kan vinden.

Dat de bezuinigingen hard toeslaan bleek mij ook nog eens tijdens een gezamenlijke rondwandeling in de binnenstad met onze nieuwe wethouder Robin Hartogh Heys. Het is eigenlijk alleen de overheid die op dit moment – vooral via allerlei infrastructuurprojecten – nog in de binnenstad investeert. De particuliere sector laat het op dit moment bijna geheel afweten. Een paar lichtpuntjes wil ik toch noemen. De herbouw van de winkelpanden annex bovenwoningen aan de Engestraat en de Lange B. is goed geslaagd, ondanks de aanvallige grote zorgen die wij daarover hadden. En dan niet te vergeten de renovatie van hotel Huis Vermeer aan het Grote Kerkhof (zie foto), een prestatie van formaat van NV Bergkwartier en de exploitant, de heer Van Dijk.

Foto Lucrees van Groningen

Ik wens u allen een heerlijke zomer toe in onze prachtige binnenstad.

Bert Renkema

De schipbrug in 1914 (uit het fotoalbum van Burgemeester Van Eysinga; H.J. Nalis, Herinnering aan Deventer 1914-1929)

De schipbrug van Deventer

Monument

Het is een nostalgisch plaatje: de schipbrug van Deventer. Sommige van onze lezers hebben hem nog met eigen ogen kunnen zien, want pas in 1949 is hij definitief afgebroken, nadat hij meer dan drie eeuwen dienst had gedaan. Aan land zijn er nog wel sporen achtergebleven, die terecht kunnen worden aangemerkt als cultureel erfgoed. Aan de Welle lag het ene landhoofd en daar zitten nog zware ringen en ogen in de kademuur. Aan de overkant, ter hoogte van het IJsselhotel, was een gemetseld landhoofd en dit is nog aanwezig, al zijn er enige restauratiewerkzaamheden nodig. De schipbrug lag zo ongeveer waar nu de pont oversteekt.

n daar is het ook mee begonnen, met een pont. Tot 1483 onderhield een veerschipper de verbinding. Dat het wel eens mis kon gaan, blijkt uit het verhaal over een groep meisjes die in 1331 de rivier overstaken om de koeien te gaan melken en die alle zesendertig verdronken toen hun bootje kapseide. Daarom zou de straat tussen de IJssel en de Polstraat Melksterstraat heten.

Deventer was nogal laat met het bouwen van een brug. Voor het transport van de goederen naar de jaarmarkt was die ook niet hard nodig. De handelaren uit Westfalen en het verdere continentale achterland, hoefden niet verder dan de IJsselstad, de Rijnlanders, de Noord-Hollanders en de Friezen konden ook wel zonder vaste oeververbinding. Sterker nog, een brug zou alleen maar hinderlijk zijn voor de schepen. Maar toen de bevolking toenam en allerlei andere riviersteden een fraaie brug lieten slaan, wilde Deventer niet achterblijven en in 1482 werd er een bouwtekening gemaakt voor een vaste oeververbinding ter hoogte van de Graaf van Burenstraat. Een jaar later konden voetgangers en vee over het bouwwerk en begin 1484 werden er als finishing touch drie heiligenbeelden op aangebracht. Aanvankelijk waren er nog mankementen, zoals verzakkingen en plotselinge gaten in het wegdek, maar na een jaar of drie waren ook deze kinderziekten overwonnen. Al met al was er heel wat geld in gaan zitten. En helaas garandeerde dat geen lange levensduur. De eerste brug hield het uit tot 1522, toen hij uit strategische overwegingen in brand werd gestoken door de Geldersen. De tweede kwam er in 1539 en werd in 1570 verwoest door zware ijsgang, de derde werd in 1578, twee jaar na de bouw, door het vuur vernield, wederom het werk van de Geldersen.

Pas toen in deze contreien het oorlogsgeweld was geweken, in 1600,

Restant van het landhoofd van de schipbrug aan de Worpzijde

durfde het stadsbestuur weer aan een vaste oeververbinding te beginnen. Ditmaal werd het een schipbrug. Vanaf de Welle was er eerst een ophaalbrug, dan een drijvend, uitdraaibaar gedeelte in de rivier voor de doorvaart van houtvloten en ijsgang, dan de eigenlijke schipbrug en aan de overzijde boven land een – steigerachtige – aanbrug, die eindigde ter hoogte van het IJsselhotel bij het gemetselde landhoofd. Deze constructie hield het uit tot in de vorige eeuw, uiteraard wel dankzij de nodige reparaties. Niet altijd zorgde het stadsbestuur goed voor deze enige westelijke toegang tot de stad. Zo was in 1817 sprake van ernstige verwaarlozing, waardoor een van de schepen van de brug zinkte. De raad overwoog een stadsarchitect aan te stellen om toezicht te houden op de brug en andere vitale delen van de stad, maar voorlopig werd die taak toevertrouwd aan twee burgers. Pas in 1820 werd het gezonken schip vervangen.

Later kwamen er steeds meer klachten over de wachttijden. In 1927 bleek uit nader onderzoek dat de brug overdag gemiddeld 3 uur en 25 minuten open was. Ook al was de verkeersintensiteit van toen niet te vergelijken

met die van nu, het stadsbestuur begon na te denken over een nieuwe vaste brug. Drie opties werden onderzocht: plan X, Y en Z: Y midden voor de stad, X naast de spoorbrug, Z waar hij kwam. De ligging naast de spoorbrug stuitte op militaire bezwaren. Voor de middelste variant, eveneens gedetailleerd uitgewerkt, moest – naar zich laat raden – ongelooflijk veel worden overhoop gehaald in de binnenstad, denk aan de afritten. Vervolgens werd er – terecht – veel en lang gediscussieerd. Pas in maart 1939 begonnen de werkzaamheden aan de Wilhelminabrug bij de zuidwestpunt van de stad, met de oprit precies op de plek van de oude haven. Daarvan was alleen nog de hoofdpijler op de linkeroever af, toen het Nederlandse leger op 10 mei 1940 het bevel uitvoerde alle bruggen over de IJssel te vernielen. In Deventer betrof dit bevel de schipbrug en de spoorbrug. De eerste poging de spoorbrug op te blazen mislukte en pas na een hele dag van nerveuze actie ging hij uiteindelijk de lucht in. Van de schipbrug werd het middenstuk uitgevaren waarna de pontons tot zinken werden gebracht. De Duitsers begonnen direct na de capitulatie op 14 mei met het herstel van beide oeververbindingen. Hun transporten over de schipbrug naar de stad zijde konden de draai nauwelijks maken en daarom werden de huisjes tegenover de brug en een deel van de oude stadsmuur gesloopt. Ze hadden er uiteraard alle belang bij dat de Wilhelminabrug zo gauw mogelijk af zou zijn en stimuleerden de voortgang van de werkzaamheden sterk. In 1943 kon het verkeer eroverheen. De geallieerden voerden menig bombardement uit, maar het einde kwam door toedoen van de Duitsers. In het voorjaar van 1945 naderden de Canadezen snel en daarom werd op 10 april de brug opgeblazen. In twee dagen tijd wisten de bevrijders een pontonbrug te leggen, ter hoogte van Wilp. Kort daarop legden ze een tweede brug, vlak naast de herstellende en intussen weer vernielde schipbrug. Het zou veel tijd kosten

Herinnering aan het landanker van de schipbrug

Het landhoofd is de stille getuige van een belangrijk element uit de Deventer geschiedenis: van alle interlokale en internationale verkeer dat sinds 1600 via de schipbrug over de rivier en door Deventer trok. Het verdient daarom een officiële status als monument.

Plannen voor een aanmeerplek voor een tweede veerpont

Er zijn plannen voor een tweede veerpont. In het inrichtingsplan is voorzien dat deze aan de stadskant een aanleg- en instapplek krijgt aan de kop van de schipbrug en aan de overzijde bij de woning van de heer Scheers. Maar nu wordt gesproken van een tweede aanleg- en instapplek en daarvoor is het bestaande ontwerp van de schipbrug niet voldoende: er is een extra kade nodig, dus een aanbouwsel. Er wordt namelijk meer drukte verwacht voor de tweede veerpont, tot wel 100 dagen per jaar. Dit plan strookt absoluut niet met de visie van de SOD, die er samen met de gemeente jarenlang voor heeft geijverd dat er voor boten niet langer vaste afmeerplekken aan de groene kant van de IJssel zouden zijn. Dit groene karakter is een onderdeel van het inrichtingsplan en behoort tot het beschermd stadsgezicht.

De SOD heeft dan ook laten weten dat zij bezwaren heeft tegen deze tweede vaste afmeerplek. Mocht er niet aan zo'n plek te ontkomen zijn vanwege de drukte, dan heeft de variant met een korte ponton de voorkeur, omdat dan het gezicht op de constructie van de schipbrug nog enigszins behouden blijft. De variant met een lange ponton wijst de SOD af.

Ria de Oude- de Wolf

Voor dit artikel heeft J.L.M. van de Laar (gemeente Deventer) informatie verschaft. Verder is de volgende literatuur gebruikt:

Koch, A.C.F., 1972
Stroomdemonen en reispatronen; 1200 jaar oeververbinding bij Deventer, Deventer

Slechte, H., 2010,
Geschiedenis van Deventer, Zutphen, deel II p. 626

Vos, K.H., m.m.v. C.M. Hogenstijn, H.L. Nalis en H.M. van Sabben, 1985,
Deventer 1940-1945; het begin, de donkere jaren, de bevrijding, Deventer

voor de verkeersbrug hersteld zou zijn en voor de tussentijd repareerde men toch weer de oude schipbrug. Maar in 1948 kon de nieuwe Wilhelmina-brug worden geopend en toen was de zaak bekeken. Daags daarna, op 11 september, "luidde de burgemeester de bel van de schipbrug, het vertrouwde teken dat het beweegbare gedeelte zou worden uitgedraaid. Maar nu was het voorgoed", schrijft Koch.

In 1972 kwam er een tweede grote verkeersbrug, deel van de E8, de huidige A1, een boogloze brug die het water nergens hoeft te raken. Het was bijna onvoorstelbaar dat 24 jaar daarvoor de auto's nog over een schipbrug hadden gereden.

Het landhoofd: een monument

Op de oever aan de kant van het IJsselhotel ligt, zoals gezegd, nog het landhoofd, een geknikte keermuur van waarschijnlijk bijna een meter dik. Vermoedelijk dateert dit landhoofd uit de negentiende eeuw en is het de opvolger van eerdere (houten?) landhoofden. Te zien is, waar de brug was opgelegd: in het inspringende gedeelte. Vier hardstenen platen dekken de muur af.

Tien jaar geleden is in een naastgelegen wei een landanker gevonden, dat diende om het drijvende gedeelte van de brug vast te leggen aan de oever. Het wordt een 'landanker' genoemd omdat het maar één 'hand' heeft: het ligt naast het landhoofd.

De uitvoering van het plan voor de verbeterde waterafvoer van de IJssel, 'Ruimte voor de Rivier' is kortgeleden begonnen. Men wil als onderdeel van de herinrichting van de IJsseloever een stukje van het vaste gedeelte van de schipbrug als een steiger vanaf het landhoofd weer opbouwen, met daaraan ook nog een drijvend gedeelte, een 'schipbrug'. Dit versterkt de historische betekenis van deze plek. Overigens sprak de SOD in *Nieuwsbrief* 27 op p. 4 en 5 zich uit voor een eenvoudiger constructie, een aanlegsteiger met dezelfde breedte als die van de steiger aan de Wellezijde (ca. 1.30 m) waardoor het groene karakter van de 'overkant' beter tot zijn recht zou komen.

In beide varianten is het landhoofd een prominent element. Helaas is niet alles hiervan nog in goede orde. Een tweetal dekplaten bijvoorbeeld vertoont breuken en er zijn dus herstelwerkzaamheden nodig.

Verslag donateursavond op dinsdag 9 april 2013

Donateursavond

Op deze avond hield ir. C.O. (Cor) Bouwstra, directeur van het Bureau Verlaan & Bouwstra architecten te Vianen, een voordracht over het veranderende perspectief bij restauraties.

In de loop der jaren zijn de uitgangspunten van restaureren, reconstrueren, historiserend bouwen en nieuwbouw in een historische omgeving nogal veranderd.

In 1873 publiceerde Victor de Stuers zijn roemruchte artikel *Holland op zijn smalst*, waarin hij pleitte voor de instelling van een commissie van deskundigen die de ernstige verwaarlozing van monumenten in Nederland een halt moest toeroepen. Algemeen wordt dit artikel beschouwd als de geboorte van monumentenzorg.

De richting van Viollet-leDuc

Al spoedig bleken er twee opvattingen te bestaan over hoe men bij restauraties van monumenten te werk diende te gaan. De eerste richting was die van E. Viollet-le-Duc, die zorgvuldig onderzoek en exacte kennis van feiten als basis van restauraties nam. Overigens om daar vervolgens zijn eigen ideeën vrijelijk op los te laten. Als voorbeeld in Nederland noemde Bouwstra kasteel De Haar. Voor de restauratie daarvan werd de ruïne nauwkeurig opgemeten en vervolgens werd het kasteel op het bestaande metselwerk opnieuw opgebouwd, waarbij architect P.J.H. Cuypers, net als Viollet-leDuc, het kasteel fraaiër maakte dan het oorspronkelijke bouwwerk. Beiden lieten zich door fantasieën leiden over hoe het ooit geweest zou kunnen zijn.

De richting van Ruskin

De tweede richting, geïnspireerd door John Ruskin, wilde daarentegen zo min mogelijk ingrijpen. Men zou zich volgens Ruskin moeten beperken tot het herstellen van lekkende daken en dakgoten, met andere woorden: onderhouden

Voorbeeld van 'vrij' restaureren in Deventer: de Muntentoren (ir. W.P.C. Knuttel)

is beter dan restaureren. Ook Jan Kalf, van 1918 tot 1939 directeur van de Rijksdienst voor Monumentenzorg, stelde in 1917 dat behoud vóór vernieuwing zou moeten gaan, consolideren in plaats van 'terugrestaureren'. Kalf had, net als Ruskin, waardering voor ambachtelijke schoonheid. Hij verweet mensen als De Stuers en Cuypers dat zij zich onverantwoorde reconstructies veroorloofden.

Na de oorlog andere opvattingen

Geleidelijk aan werd minder dogmatisch gewerkt en gingen men over op een vrijere interpretatie en eigentijdse vernieuwingen. Zo werd de kerk in IJsselstein in de trant van de Amsterdamse School gerestaureerd.

In steden die tijdens de oorlog voor een groot deel verwoest waren moesten hele binnensteden weer opgebouwd worden. Daarbij werden heel verschillende keuzes gemaakt. Zo werd Middelburg in middeleeuwse stijl opgebouwd, terwijl in Rotterdam het Nieuwe Bouwen de toon aangaf. De restauratie van paleis Het Loo en de historische tuin daarvan door J.B. van Asbeck gaven aanleiding tot hevige discussies.

Eerste Monumentenwet, beschermde stads- en dorpsgezichten

In 1961 zag de eerste Monumentenwet het licht, waarbij het Rijk verantwoordelijkheden kreeg op het gebied van monumentenzorg en tevens de taak kreeg een rijksmonumentenlijst op te stellen. Een essentiële bepaling was dat voortaan niet alleen afzonderlijke monumenten van belang waren, maar dat ook de omgeving daarvan, zoals straat- en pleinwanden, moest worden beschermd. Al eerder had professor Coen Temmink Groll stedenbouwkundige aspecten bij restauratievraagstukken betrokken. In de Monumentenwet van 1988 werd de term 'beschermde stads- en dorpsgezichten' gemunt. Een gebied met historische karakteristieken moet behouden blijven en een plaats krijgen in ontwikkelingsplannen. Het Charter van Venetië ging nog verder door te stellen dat ook stads- en dorpsgezichten als uitingen van een bijzonder cultuurpatroon gezien kunnen worden. Dat was dus een verbreding, want nu ging het niet alleen meer over fysieke monumenten, maar ook om de vraag hoe een stad (of een ander ensemble) 'gerepareerd' zou kunnen worden. Als voorbeeld noemde Bouwstra het herstel van de wallen van vestingstad Heusden in het monumentenjaar 1975.

Volledig reconstrueren zou eigenlijk alleen moeten gebeuren bij calamiteiten, zoals bij kasteel Zwijnsbergen bij Helvoirt na een brand gedaan is. In zo'n geval móet men wel reconstrueren, wat lastig is als er geen bouwhistorisch onderzoeksrapport voorhanden is. Vaak gaat men bij een dergelijke restauratie ook over tot verbetering om zo onder meer het wooncomfort te verhogen.

Na 1986, Monumenten Inventarisatie Project

Tussen 1986 en 1995 werd er een landelijke inventarisatie van monumenten gemaakt. Het doel van dit Monumenten Inventarisatie Project was om per gemeente waardevolle gebouwen en andere objecten uit de periode 1850-1940 in woord en beeld te beschrijven (te 'mippen'). In 1999 kwam de nota Belvedere uit, een beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. De positie van het cultuurhistorisch erfgoed werd hiermee versterkt. Tevens werd gezocht naar een nieuw evenwicht tussen behoud en ontwikkeling. Er kwam aandacht voor het zoeken naar nieuwe gebruiksmogelijkheden voor objecten. Bouwstra illustreerde dit met het voorbeeld van het Van de Perrehuis in Middelburg. Toen dit pand beschikbaar kwam, was het voor het Zeeuws Archief alleen aantrekkelijk als het bestaande huis aan de nieuwe functie werd aangepast en er een nieuwe vleugel bij aangebouwd zou worden, hetgeen gebeurde. Overigens werd dit monument wel zoveel mogelijk in originele staat hersteld.

Bouwhistorisch onderzoek

De laatste jaren is de wijze van restaureren steeds genuanceerder geworden. Er wordt steeds meer gedetailleerd onderzoek gedaan, onder andere naar kleuren, meubels en stoffen. Een goed voorbeeld hiervan is de restauratie van Welgelegen in Haarlem (thans provinciehuis), waarbij de uitvoerige bouwhistorische gegevens richtinggevend waren. Het Verdrag van Malta trad in 1995 in werking. Dit verdrag beoogt het archeologisch erfgoed zoveel mogelijk te behouden, bij voorkeur in situ. Het beschrijven van het bodemar-

chief neemt hierbij een belangrijke plaats in. Bouwstra besloot zijn voordracht met een pleidooi om bouwhistorisch onderzoek in de wet te verankeren, net zoals nu al potentiële bodemvondsten zijn gewaarborgd in het verdrag van Malta.

Uiteraard onderschrijft de SOD dit pleidooi van Bouwstra van harte. Was er bouwhistorische informatie voorhanden geweest van de afgebrande panden in de Lange Bisschopstraat en die van de afgebroken Its-panden in de Engestraat, dan had de definitieve sloop van deze panden wellicht voorkomen kunnen worden, of althans met meer omzichtigheid hebben kunnen plaatsvinden, zo memoreerde voorzitter Bert Renkema in zijn dankwoord.

Hij besloot de avond met een korte omschrijving van onderwerpen waarmee de SOD zich de afgelopen tijd heeft beziggehouden en die ook nu nog actueel zijn: de stationsomgeving, het project Ruimte voor de Rivier voor wat betreft de aanlegsteiger van het pontje, het Sluiskwartier, de procedures bij de Raad van State (over het afmeren van de salonboten binnen het beschermd stadsgezicht en de monumentenstatus van het Sint Geertruidenziekenhuis). Verder deelde Renkema mee dat er plannen zijn voor het uitgeven van een boekje over Interbellumarchitectuur naast de reguliere nieuwsbrieven en het voornemen om een restauratieprijs in te stellen, die naar ons bestuurslid Harry Rademaker zal worden genoemd.

De avond, die 42 donateurs trok, werd besloten met een drankje. Wij zijn de familie Wigboldus opnieuw zeer dankbaar voor haar gastvrijheid.

Catherine Bolkestein

Plannen voor de stationsomgeving

Ruimtelijke ordening

In *Nieuwsbrief* 28 en 30 schreven wij over de plannen voor de stationsomgeving. Inmiddels is met de uitvoering van het in 2011 door de gemeenteraad gekozen plan 'de Groene Wal' begonnen. Het eerste onderdeel is de aanleg van het definitieve extra peron. Daarna volgt de uitbreiding van de fietsenkelder.

Links. De stationsomgeving omstreeks 1930-1940 (collectie SAB Deventer)

Rechts. De jongste wijziging in de plannen voor de stationsomgeving ten koste van de herkenbaarheid van de historische situatie

Doordat de werkzaamheden van start gingen, zijn er in december 2012 en januari 2013 nog twee voorlichtingsbijeenkomsten geweest. Daarbij vielen twee wijzigingen in de eerder gepresenteerde plannen ons op.

Ten eerste: doordat omwille van de herstructurering van het Churchillplein een deel van het water tussen het Leeuwenbrugkantoor en de schouwburg gedempt moet worden, zou er maar een klein stukje water overblijven. Landschapsarchitectenbureau Bleeker & Nauta stelt daarom voor om ook dat dan maar te dempen. Het lijkt erop alsof er hier, ondanks eerdere afspraken, voor een volledig groene variant wordt gekozen. Ten tweede: onze bange vermoedens, zoals in *Nieuwsbrief* 30 geuit, dreigen waarheid te worden. Wij spraken daar de vrees uit dat door het opsplitsen van de verschillende projectonderdelen de laatste fase van de herinrichting van dit gebied in het gedrang zou komen. En inderdaad, op het moment wordt er over het afbreken van de dam en de aanleg van een brug en een duiker helemaal niet meer gesproken. De gemeente liet op een van de bijeenkomsten bij monde van projectleider Dennis Elshof weten dat er nog in de verste verte geen zicht is op financiële dekking voor de laatste fase, en dat daarom dit laatste onderdeel uit de nu voorliggende en uit te voeren plannen is gehaald. Dit betekent dat voorlopig de singelgracht niet wordt doorgetrokken tot voor het stationsgebouw. En we weten allemaal dat van uitstel dikwijls afstel komt. Mocht het tóch ooit tot uitvoering van dit deel van de plannen komen, dan zou het een geheel nieuw project moeten worden.

Halfslachtige oplossing

De Stichting Oud Deventer betreurt met name dat de essentie van het oorspronkelijke plan geheel verloren gaat, namelijk dat het stationsgebouw komt te liggen aan het park en de verlengde singelgracht en dat de begrenzing van de oude stad door water gemarkeerd wordt. Doordat de gemeente voor deze halfslachtige oplossing kiest, wordt het volgens ons moeilijk een logische aansluiting op de historische stationsomgeving te maken. Wij vragen ons ook af of het met deze omgrenzing nog mogelijk is de 'stad te begrijpen', zoals de stedenbouwkundige Paul Meurs dat verwoordt. Opnieuw dreigt de stationsomgeving de dupe te worden van half verwezenlijkte plannen: een vergelijking met de halve uitvoering van de watervariant zoals die in 2001 uiteindelijk gerealiseerd werd, dringt zich thans nog sterker bij ons op.

Catherine Bolkestein

Schimmelpenninck: een Deventenaar van nationale betekenis

Edwina Hagen, *President van Nederland. Rutger Jan Schimmelpenninck (1761-1825)*, Amsterdam 2012. ISBN 978 94 600 3317 0 / NUR 680

Een plaquette op een huis aan de Brink 23 herinnert ons eraan dat hier Rutger Jan Schimmelpenninck zijn jeugdjaren heeft doorgebracht. Hij is vooral bekend geworden als Raadpensionaris, een functie die hij bekleedde van april 1805 tot juni 1806. Hoewel in de canon van Deventer zijn portret is gekozen als venster op de Bataafs-Franse tijd, heeft hij in de geschiedenis van onze stad geen rol van betekenis gespeeld. Omdat wij hem toch in een Deventer perspectief willen plaatsen, is het boek meer aanleiding dan onderwerp van dit artikel. Pas de laatste paragraaf gaat echt over het boek.

Links: Portret van Schimmelpenninck door C. H. Hodges; rechts: portret van Washington door G. Stuart. President Washington was het grote voorbeeld voor de raadpensionaris.

Schimmelpenninck leefde in een tijd van grote veranderingen en revolutionaire woelingen. Nederland raakte betrokken bij de Amerikaanse Vrijheidsoorlog (1775-1783) en de Franse Revolutie (1789 en 1795). In ons land kwamen de patriotten in opstand tegen stadhouder Willem V. In sommige steden en gewesten namen zij de macht over.

Hun vrijkorpsen kwamen tegenover Oranjegetrouwe leger-eenheden te staan. Zij konden hun posities niet handhaven toen in 1787 de koning van Pruisen, een zwager van de Prins, met zijn leger ons land binnenviel.

In 1795 kregen de patriotten een herkansing door een inval van revolutionaire troepen uit Frankrijk. De Bataafse Republiek werd uitgeroepen en in 1796 werden verkiezingen gehouden voor een Nationale Vergadering (parlement). De

jonge republiek werd geplaagd door interne twisten en een reeks staatsgrepen. Ons land werd in toenemende mate afhankelijk van Frankrijk, totdat Napoleon in 1806 het Koninkrijk Holland uit liet roepen (met zijn broer Lodewijk Napoleon als koning) en het in 1810 inlijfde bij het Franse keizerrijk. De Franse tijd zou duren tot 1813.

Deventer en de familie Schimmelpenninck

Gerrit Schimmelpenninck, de vader van Rutger Jan, had zich als wijnhandelaar in Deventer gevestigd. Hij liet zelf de wijn in Deventer bottelen. Hij was een welgesteld man, maar kon als doopsgezinde geen openbare ambten bekleden. In de

Het familiewapen van de Schimmelpennincks (Deventer, Brink 32)

jaren tachtig werd Deventer een patriottisch bolwerk. Het was een van de eerste steden waar burgercomités gekozen werden. Deze waren in eerste instantie bedoeld om petitie te organiseren, maar ontwikkelden zich tot organen die het stadsbestuur controleerden. In 1785 werd Gerrit Schimmelpenninck tot burgergecommitteerde gekozen. Op 22 februari 1787 nam de patriottische burgerij in Deventer het stadsbestuur over. Gerrit werd voor de wijk Bergstraat gekozen tot lid van de gezworen gemeente. Toen Pruisische troepen op 20 september de stad binnenvielen, werden sommige patriotten bij volksopstootjes mishandeld. De Schimmelpennincks kwamen er af met ingegooide ramen. Een grote invloed op de patriottische sfeer in de stad had de hogeschool, het Athaeneum Illustre. Rutger Jan stond hier ingeschreven in de jaren 1777-1781. Van bijzondere betekenis voor zijn vorming was de hoogleraar Simon de Vries, die hem met andere studenten in zijn huis aan de Polstraat ontving. Deze man wist zijn leerlingen enthousiast te maken voor de vrijheidsidealen die in de Verenigde Staten opgeld deden. Hij bracht hen in aanraking met de opvattingen van de moderne Engelsen en Amerikaanse schrijvers, van wie hij werken in het Nederlands vertaalde. Hij stimuleerde de jonge Schimmelpenninck om privélessen te nemen in de Engelse taal.

In Deventer is het wapen van Gerrit Schimmelpenninck (twee gekruiste sleutels) nog te zien op het huis aan de Brink en op diens grafsteen in het koor van de Bergkerk. In de Waag bevindt zich een glasruitje met de wapens van hem en zijn vrouw, vervaardigd door Engelbart Bokhorst (1871-1939). Na de dood van vader Gerrit in 1804 bleef de wijnhandel bestaan, en in 1868 begon de firma Gt. Schimmelpenninck en Co met de productie van capsules (doppen voor flessen). De capsulefabriek bleef tot 1903 in handen van de familie. Dit bedrijf was de voorloper van de DAIM (1923), waarvan op de Prinsplaats nog een deel van de schoorsteen staat.

Nationale betekenis

Dat Rutger Jan de kant van de patriotten koos, was geen verrassing. Tijdens zijn rechtenstudie in Leiden (1781-84) werd hij een van de leidende figuren binnen de plaatselijke beweging. Hier was hij betrokken bij de oprichting van een studenten-vrijkorps. Hij nam deel aan het neerslaan van een Oranjegezind oproer, en werd voor zijn heldhaftig optreden onderscheiden met een erepenning door het Leidse stadsbestuur.

Ook met woorden liet hij zich niet onbetuigd. In 1784 maakte hij naam met zijn proefschrift, *Verhandeling over eene wel inge-richte volks-regeering*. Hij vond dat, net als in de Verenigde Staten, een volksvertegenwoordiging de wetgevende macht dient uit te oefenen. Hij betoogde dat het kiesrecht alleen toekomt aan burgers die voldoende opleiding en welstand hebben, omdat alleen zij belang hebben bij het welzijn van de samenleving, en alleen zij tot een onafhankelijk oordeel kunnen komen. Na de onderdrukking van de patriottenbeweging lijkt hij politiek niet actief geweest te zijn. Van de jaren tussen 1787 en 1795 is weinig meer bekend dan dat hij een advocatenpraktijk had in Amsterdam.

In 1796 veranderde dat: hij werd gekozen tot lid van de Nationale Vergadering en ontpopte zich hier tot leider van de 'moderaten', de gematigden. Hij wilde geen terugkeer van de oude regentenoligarchie, maar zag ook niets in het radicalisme van de 'unitarissen', die van de Bataafse Republiek een centraal bestuurde staat wilden maken. Hij was meer pragmaticus dan revolutionair. Toen in 1797 een debat gevoerd werd over de kwestie van de slavernij, betoogde hij dat afschaffing zou leiden tot de ondergang van de plantages. Door de steeds hoger oplopende conflicten en de toenemende radicalisering voelde Schimmelpenninck zich niet meer thuis in de Nationale Vergadering. In 1798 diende hij zijn ontslag in als volksvertegenwoordiger. Niet lang daarna werd hij ambassadeur voor de Bataafse Republiek in Parijs. Bij de vredesbesprekingen van 1802 in Amiens tussen Frankrijk en Engeland kon hij zich onderscheiden doordat hij zowel de Engelse als de Franse taal beheerste.

In Parijs trok hij de aandacht van Napoleon, die hem in 1804 opdroeg een nieuwe staatsregeling te schrijven voor het Bataafse Gemenebest. De uitvoerende macht moest in handen van het staatshoofd komen te liggen. Dat werd hijzelf; hij mocht zich tot zijn teleurstelling geen president noemen, maar moest genoeg nemen met de oude titel van raadpensionaris.

Tijdens zijn bewind kwamen belangrijke wetten tot stand. Er werd een nationaal belastingstelsel ingevoerd, het kadaster werd ingesteld en eenheid van maten en gewichten ingevoerd, de gilden werden opgeheven en de posterijen nationaal georganiseerd. Een onderwijswet verbeterde de kwaliteit van het lager onderwijs.

Door binnenlandse intriges en veranderde plannen van Napoleon kwam de raadpensionaris al na dertien maanden ten val. Nadien ontving hij nog wel de nodige eerbewijzen, maar een rol van betekenis zou hij niet meer spelen. Opmerkelijk is dat koning Willem I de voormalige tegenstander van het Oranjestad in 1814 voor het leven benoemde tot lid van de Eerste Kamer.

Invalshoek van de auteur

De auteur wil in haar vlot geschreven biografie in de eerste plaats de mens Schimmelpenninck beschrijven. Het is haar niet te doen om een oordeel over zijn politieke keuzes. Haar invalshoek is eerder cultuurhistorisch. Voor haar bevatten de brieven van Rutger Jan aan zijn vrouw Catharina Nahuys, die door eerdere auteurs alleen gebruikt zijn voor politieke informatie, een schat aan details over zijn persoonlijke leven. Het valt haar op dat Rutger Jan zijn politieke leven deelde met zijn vrouw. Uit de brieven maakt zij op dat hij belang hechtte aan haar mening. Zij had een belangrijk aandeel in zijn carrière. Als vrouw van de Bataafse ambassadeur speelde zij een vooraanstaande rol in Parijse diplomatieke kringen. Het jaar waarin Schimmelpenninck raadpensionaris was, gingen zijn ogen ernstig achteruit en liet hij Catharina zijn vertrouwelijke correspondentie voeren. In die periode was haar invloed buitengewoon groot.

Het cultuurhistorische karakter van dit onderzoek komt mooi naar voren in de uitvoerige aandacht die Hagen besteedt aan enkele portretten van de hoofdrolspelers. Ook hier blijkt dat Catharina gelijkwaardig is aan haar man. Op het bekende familieportret uit 1802, geschilderd door Pierre-Paul Prud'hon, is zij weergegeven als een autonome vrouw. Hier is goed te zien hoe natuurlijkheid in deze tijd bon ton was: het gezin is afgebeeld in een park, Rutger Jan als vader, ontspannen en zonder pruik, zijn zootje niet poserend met zijn bokje, moeder en dochter in een vrij vallende jurk, Catharina als een zelfstandige vrouw, gelijkwaardig aan haar man.

Een heel andere aanblik biedt het staatsieportret dat Schimmelpenninck in 1805 van zich heeft laten maken door de societyschilder Charles Howard Hodges. Hier heeft hij bij uitstek een presidentiële uitstraling. Het valt op de houding van zijn hoofd en zijn haardracht sterk doen denken aan de portretten van George Washington, de eerste en door hem zeer bewonderde president van de Verenigde Staten.

Veelzeggend is dat Catharina door Hodges geschilderd is met een vergelijkbare waardigheid. Net als haar man staat zij afgebeeld naast een zuil, een teken van standvastigheid.

De echtgenoten waren dus niet afkerig van vertoon van status, iets waaraan het voorbeeld van Napoleon niet vreemd geweest is. Ze resideerden in Den Haag in Huis Ten Bosch, niet bepaald in overeenstemming met republikeinse eenvoud. Dat Catharina zich de kerkbank toe-eigende van Wilhelmina van Pruisen, de vrouw van Willem V, werd een schandaal.

Zo voert het boek van Edwina Hagen ons van Brink 23 naar een nationaal en internationaal toneel. Zij voegt door haar benaderingswijze zeker iets toe aan het beeld van de staatsman. Zij tekent Rutger Jan Schimmelpenninck als de exponent van twee belangrijke stromingen van zijn tijd: de hang naar het natuurlijke en het verlangen naar een vorstelijke leidsman.

Herman Vrieling

Advertentie

Nu ook klassieke CD's in het boekenpaleis

Praamstra

Keizerstraat 2 [hoek Walstraat], Deventer
Telefoon [0570] 675925
www.boekhandelpraamstra.nl

Merkwaardig en zeldzaam

MUSEUM

Op 14 mei vierden de Vereniging De Waag en de Deventer Musea hun honderdjarig bestaan. Ter gelegenheid van het jubileum is er een boek verschenen over de geschiedenis van Museum en Vereniging De Waag van de hand van Henk Nalis. In het komende nummer van de Nieuwsbrief volgt een recensie. De viering had een sober karakter vanwege het 'verjaardagscadeau' van het college van B & W: het voornemen het Historisch Museum op te heffen.

Er zijn inmiddels geluiden over het voortzetten van de musea in een andere organisatiestructuur. De Vereniging De Waag zet zich in om een goede oplossing te vinden. Voor € 30,- kunt u lid worden. Het jubileumboek krijgt u dan cadeau.

Jaarverslag over 2012 van de Stichting Oud Deventer (SOD)

Behoud van onroerend erfgoed onder druk

Nog even actueel in 2012 als in 2011 is de vaststelling dat het behoud van ons onroerend erfgoed onder grote druk staat. De financiële crisis is misschien wel de belangrijkste factor hierin. Deze bedreigt de herbestemming van oude monumenten die hun functie hebben verloren. Ook blijft de vernieuwing van de monumentenwet een voortdurende alertheid eisen.

De inspanningen van de SOD zijn dus in 2012 nog onverminderd noodzakelijk. De SOD vecht voor "het behoud van dát stads- en dorpschoon en het restaureren van die gebouwen en ensembles in Deventer, die onvervangbaar en voor het begrip van de geschiedenis van stad en platteland van betekenis zijn".

De SOD heeft een goed contact met de verantwoordelijke wethouders en betrokken ambtenaren. Zij is op de publieke tribune vertegenwoordigd bij de zittingen van de Planadviesraad/Welstandscommissie en is vertegenwoordigd in de vergaderingen over de planvorming rond Deventer.

Deventer rijk aan monumenten

Ooit zijn panden aangewezen als rijksmonument op grond van hun gevels. Inmiddels is echter gebleken dat achter een heel gebruikelijke negentiende-eeuwse gevel meer dan eens een middeleeuws gebouw schuilgaat. In het verleden zijn dergelijke gebouwen vaak niet herkend als monumentaal en waardevol. Desondanks telt Deventer meer dan 500 rijksmonumenten en nog veel meer gemeentelijke monumenten. Bovendien is de gehele binnenstad door het Rijk aangewezen als beschermd stadsgezicht. Deze indrukwekkende veelheid aan monumenten maakt het dringend noodzakelijk dat een instelling als de SOD blijft waken over het behoud van ons onroerende erfgoed.

Bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart

Een belangrijk instrument is een bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart. Deze helpt de cultuurhistorie in beeld te brengen, is een inspiratiebron bij planvorming en kan zijn diensten bewijzen bij de toetsing van voorgeno-

men ontwikkelingen. De SOD heeft er vorig jaar bij de gemeente opnieuw op aangedrongen zo'n kaart te maken. Als basis kan dienen de kadastrale kaart van 1832 van de stad Deventer.

Het gemis aan zo'n document bleek in het verslagjaar op pijnlijke manier bij de afbraak van de panden in de Engestraat, waar ooit een garage en een elektronicazaak waren gevestigd. De panden zijn gesloopt zonder dat er onderzoek is gedaan naar eventueel belangrijke historische bouwsporen. We zullen nooit weten of die er waren achter de opvallende glazen pui. Achter die glazen façade kwamen bij de afbraak oude gevels tevoorschijn. Als pleister op de wond komt voor de afgebroken panden passende nieuwbouw in de plaats. Andere, minder rijk bedeelde gemeenten zijn Deventer met zijn meer dan duizend monumenten al voorgegaan. Het lijkt erop dat binnen de gemeente het besef groeit dat een bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart dringend noodzakelijk is.

Ondermeer de volgende onderwerpen hebben in 2012 aandacht gekregen van de Stichting Oud Deventer.

Koersdocument Ruimtelijk Erfgoed

Het dagelijks bestuur van de SOD heeft de volgende zaken aan de orde gesteld in het kennismakingsgesprek met de nieuwe wethouder, mr. R. Hartogh Heys:

- De stichting is teleurgesteld dat voor scenario 2 is gekozen in het *Koersdocument Ruimtelijk Erfgoed*, omdat dit mede als gevolg zal hebben dat er slechts beperkte middelen voor het stadscentrum beschikbaar zijn.
- Als consequentie van die keuze kan het beeldkwaliteitsplan in de binnenstad niet worden geactualiseerd.
- Een ander ongewenst gevolg is het gebrek aan handhaving. Tenslotte heeft het dagelijks bestuur gepleit voor een uitbreiding van de lijst van panden in het kader van herbestemming met in ieder geval de eigen gemeentelijke panden.

Stadskantoor

De plannen voor het stadskantoor zijn onderdeel van de reconstructie van de binnenstad, zoals geschetst in het *Ambitie-document* van Coenen en Asselbergs. De SOD was vanaf het begin van de plannen nauw betrokken bij het overleg. De architect Michiel Riedijk heeft een ontwerp voor het nieuwe stadskantoor gemaakt dat in grote lijnen voldoet aan de eisen van de SOD doordat de hoogte en de schaal zijn aangepast. De SOD heeft haar zienswijze gegeven over de sloopvergun-

Entree van de voormalige schouwburg aan het Grote Kerkhof: de bijzondere maatvoering is nu voor Deventer verloren

Vorig jaar is de restauratie van de kelder onder de kapel van het voormalige Heer Florenshuis (Lamme van Dieseplein) voltooid

ning van enkele gebouwen in samenhang met de nieuwbouw van het stadskantoor, heeft er verder op gewezen dat de vereiste procedures voor de bouw correct dienen te worden gevolgd en heeft ook ingesproken op de Politieke Markt. Helaas heeft de stichting moeten accepteren dat enkele waardevolle monumenten toch gesloopt zullen worden, de voor-gevel en de achterliggende foyer van de oude schouwburg, de gevel van het schooltje aan de Polstraat, en het gehele stadskantoor aan het Burseplein. Alle drie de gebouwen zijn van cultuurhistorisch belang voor Deventer, zoals beschreven is in ons jaarverslag van 2011.

Bibliotheek in de voormalige SNS-bank

De SOD volgt de ontwikkelingen rond de bibliotheek in de voormalige SNS-bank aan de Stromarkt nauwgezet. In het verslagjaar is vooral gewerkt aan de planvorming.

Lamme van Dieseplein

In de onmiddellijke omgeving van het voormalige SNS-bankgebouw ligt het Lamme van Dieseplein. De SOD is geraadpleegd bij de invulling van het plein. Hier is het Geert Grootenhuis thans gerealiseerd. Het is geïntegreerd met de kelders van de in 1968 gesloopte kapel.

Nieuwe Markt

Gymnasium

In het verslagjaar zijn de plannen voor de omgeving van de Nieuwe Markt nog punt van discussie. De SOD heeft zich al eerder uitgesproken tegen een verbouwing van de gevel van het voormalige gymnasium. De Bond Heemschut dringt zelfs aan op plaatsing van dit pand op de gemeentelijke monumentenlijst. Het is in de binnenstad het laatste waardevolle pand uit de zogenaamde wederopbouwperiode, de periode waarin Nederland de door de oorlog veroorzaakt schade aan huizen en gebouwen herstelde.

Gymnastiekzaal

Over de voormalige gymnastiekzaal, de Viking genoemd in verband met geruchten over resten van een Vikingschip onder het pand, is nog geen beslissing genomen. De gedachten gaan uit naar een theatercomplex.

Boreelkazerne en Houtmarkt

De SOD was vertegenwoordigd bij de besprekingen van de Planadviesraad om erop toe te zien dat het historische karakter van het interieur niet teveel zou lijden onder de commerciële invulling. In de oude thans gerestaureerde kazerne heeft een grote huurder, Bever Zwerfsport, op twee verdiepingen

Maquette van de plannen voor de Boreel en de Houtmarkt

zijn intrek genomen.

De in uitvoering zijnde bouw aan de Houtmarkt heeft de instemming van de SOD.

Pothoofd en Ruimte voor de rivier

De SOD heeft de gemeente gesteund in haar streven de grote salonboten uit het beschermde stadsgezicht te krijgen. Uiteindelijk heeft de Raad van State de gemeente in het gelijk gesteld.

De plannen voor Ruimte voor de rivier zijn in uitvoering. Deze hebben de instemming van de SOD.

Parkeergarage Wilhelminabrug

De SOD heeft samen met de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer, SIED, Stichting Stadshaven Deventer, de Vereniging Deventer Belvédère en Stoop en Co Lijstenmakerij nieuwe afspraken met de gemeente gemaakt over de tijdelijke parkeergarage onder de Wilhelminabrug. De gemeente zal de parkeergarage afbreken zodra de definitieve parkeergarage in het Sluiskwartier zal zijn gerealiseerd, maar uiterlijk 31 december 2016.

Werkgroep Wederopbouwarchitectuur

De pilotstudy van het Tuindorp, een initiatief van de SIED, was op een laag pitje komen te staan, maar is aan het eind van 2011 voorzichtig weer opgepakt. Het gebied wordt begrensd door de Hoge Hondstraat, Ceintuurbaan, Karel de Grotelaan en de Margijnenenk. Een nieuwe werkgroep, waarin een vertegenwoordiger van de SOD en de gemeente zijn vertegenwoordigd, beziet met hulp van een architect de mogelijkheden om vooral beleidsmakers, planologen en architecten de te doordringen van de waarde van de Wederopbouwarchitectuur.

Boerderij 'Pinel' met de gerenoveerde pomp op het landgoed Bringreven

Werkgroep architectuur uit het interbellum

De SOD ziet dat minder monumentale, maar karakteristieke gebouwen en buurten uit het interbellum, de tijd tussen beide wereldoorlogen, gevaar lopen te worden gesloopt of hun karakter te verliezen door ondeskundige verbouwingen. Het werkgroepje dat is aangesteld om de belangrijkste gebouwen en buurten uit het Interbellum te inventariseren, zal in 2013 verslag doen met een extra editie in boekvorm van de Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer.

Pomp Brinkgreven

Een kleinood op het terrein van het psychiatrisch ziekenhuis Brinkgreven, de oude pomp bij het museumboerderijtje Pinel, is op aandringen van de SOD gerestaureerd.

Beschermd Stadsgezicht

De stichting heeft de gemeente gewezen op enkele schendingen van het door het Rijk beschermde stadsgezicht. De gemeente heeft vervolgens de schenders gelast de vereiste procedures te volgen.

Donateursavond

De jaarlijkse contactavond voor donateurs vond plaats op 17 april. Er waren rond de veertig mensen aanwezig. Dr. ing. R. Stenvert, van oorsprong Deventenaar en thans werkzaam bij het Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis te Utrecht, hield een voordracht over een mogelijk onderzoek naar verborgen bouwhistorische waarden en het opzetten van een mogelijke bouwhistorische waardekaart voor Deventer.

Sint Geertruiden Ziekenhuis

De projectontwikkelaar, eigenaar van het ziekenhuiscomplex vecht nog steeds de gemeentelijke monumentale status aan. De SOD, die door de Rechtbank in Zwolle is aangemerkt als belanghebbende, steunt het behoud van de monumentale status, ook nu de projectontwikkelaar

Maquette van het Geertruiden Ziekenhuis

verder gaat naar de Raad van State.

De SOD vreest voor een langdurig braakliggend terrein als door sloop het waardevolle en karakteristieke pand verloren gaat. Voor vervangende nieuwbouw lijkt op het moment nauwelijks belangstelling. De plek waarop het nieuwe St. Geertruiden Ziekenhuis heeft gestaan, ligt eveneens al jaren braak.

Sint Jozef Ziekenhuis

De verbouwingen volgt de SOD nauwlettend. Het huidige beddenhuis wordt gesloopt en ervoor in de plaats is een passend nieuw verpleeghuis gepland. De architect gaat prudent om met het hoofdgebouw, dankzij de SOD een rijksmonument. Het behoudt zijn karakter. Hierin zullen de centrale diensten worden ondergebracht. Het huidige verpleeghuis zal worden gesloopt.

Publiciteit

Nieuwsbrief Oud Deventer

In 2012 verscheen twee maal de *Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer*. De *Nieuwsbrief* kreeg van lezers reacties op de onderwerpen die de SOD bezighouden.

De redactie bestaat uit de dames B.C.E. Bolkestein en A. de Oude-de Wolf, de heren N. Osinga en hoofdredacteur H. Vrielink. Tijdelijk is de redactie in verband met een extra uitgave over interbellumarchitectuur uitgebreid met mevrouw C. Vester en de heer P. Dekker.

Website: oud-deventer.nl

Met de nieuwe vormgeving en goed bezochte website speelt de SOD onmiddellijk in op de actualiteit. Er staat ook nadere informatie in over de SOD.

Website: onderduikhuizenvoorjodenindeventer.nl

De heer J.A. van Beeck is trekker en eerstverantwoordelijke voor het project. Deze website is een bijdrage aan de geschiedschrijving van de stad Deventer. Er wordt mee beoogd een volledig overzicht te geven van de panden waarin zich tijdens de bezettingsjaren 1942-1945 de Joodse onderduik heeft afgespeeld. Het is de bedoeling te zijner tijd in het Deventer Jaarboek een beschouwing met een verantwoording te publiceren. Aanvullingen of correcties zijn altijd welkom via info@onderduikhuizenvoorjodenindeventer.nl.

Bestuur

In het dagelijks bestuur hebben zitting:

De heer A.G. Renkema, *voorzitter*,

De heer N. Osinga, *secretaris*, secretariaat@oud-deventer.nl

De heer H. Weulink, *penningmeester*.

Het algemene bestuur bestaat uit tien leden, die ieder hun eigen aandachtsgebied hebben. Er is nog behoefte aan een architect-stedenbouwkundige.

Mevrouw A. Dijkstra-Kruit, voorzitter van afdeling 18 van de Archeologische Werkgemeenschap Nederland, is tot het bestuur toetgetreden, evenals mevrouw I. Nauta, bestuursrechtkundige.

Neelco Osinga, secretaris SOD

Wilt u ons steunen?

Word donateur. U steunt daarmee onze inspanningen om het gebouwde culturele erfgoed binnen de stad Deventer te behouden. U kunt zich per brief of per e-mail aanmelden bij het redactieadres (zie colofon) of bij het secretariaat.

De *Nieuwsbrief Oud Deventer* wordt toegezonden aan beleidsmakers, ambtenaren en donateurs van de SOD.

Penningmeester

Donaties kunnen worden overgemaakt op rekening 63.16.63.002 t.n.v. Penningmeester Stichting Oud Deventer.

Secretariaat SOD

N. Osinga
Prof. Eijkmanstraat 17
7415 EK Deventer
Telefoon 0570-623139
E-mail: secretariaat@oud-deventer.nl

Redactieadres

H. Vrielink
Loomanstraat 20
7416 BS Deventer
E-mail: redactie@oud-deventer.nl

Bezoek onze website

Breng een bezoek aan de website van de Stichting Oud Deventer!
www.oud-deventer.nl

Advertentie

Corps 9 geeft graag mooi verzorgde boeken uit. Over het algemeen zijn dit boeken die betrekking hebben op de historie van Deventer. Heeft u een mooi onderwerp en wilt u publiceren? Neem contact op met Pieter Ellens, telefoon 0570-617509

www.corps9.nl

Colofon

De Stichting Oud Deventer komt sinds 1948 op voor het gebouwde culturele erfgoed binnen de gemeente Deventer. Wij blijven ook na 64 jaar actief voor onze stad. Dankzij onze inzet is een aantal monumenten behouden gebleven.

Vanaf 1996 verschijnt twee maal per jaar onze *Nieuwsbrief*. Wie deze wil ontvangen, kan zich opgeven als donateur van de SOD bij het redactieadres.

Voor de inhoud van artikelen van redactieleden is de redactie als geheel verantwoordelijk. Ingezonden brieven zijn welkom; de redactie behoudt zich het recht voor ze in te korten en de inhoud is voor rekening van de auteur.

Redactie Catherine Bolkestein, Neelco Osinga, Ria de Oude-de Wolf, Herman Vrielink
Fotografie De foto's zijn gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld
Allison grafische vormgeving, Deventer
Druk Ovimes, Deventer

ISSN 1872-7735

